

СОЦИАЛИЗМ ЧУРТТАРЫНДА

БЕРЛИН. Дрезденнің чогуна, Росендорф аяруугу шийчилдердин эртем төүгө ийити атомдуг реактор ажылдагы кырган. Ону Герман Демократия Республикасы эртемдери, инженерлери болгаш ажалчыныры чогадып кылган.

ВАРШАВА. Польшанын химия үлөтүрү дүргөн темпирлер-биле хөгжүрүр. Эрткен чылын 100 ажыг уугу үлөтүр черлерин ажылдагы кырган, продукциянын 205 чаз хейирлерин бүдүрүп үндүрүп шийгээди алган. 1963 чылда Польшанын химия үлөтүрү амгы үчүн 150 чаз үлөтүр бүдүрүлгелерин алдыр, ол чорук Польшанын химия продукциянын ассортиментин улам-на калбартырып аргазын бээр.

СОФИЯ. Бургас хоорайда судно кыдыр болгаш судно сепээр «Черномор» деп бүдүрүлгө черинин коллектив 120 тоннаны чүктөөр, башкы тудар баштайгы болар судно кыдырчык кырыпкан. Ол суднону бүдүрүп-биле металлдан кыдыр. Ону бүтүр-ле механизмдерин электр энергиясы-биле хөдөлгөдөр. Зыппа-ка дөңгөрү аки чурттагы байдалдарын тургускан турар.

ХАНОЙ. Дайн үезинде француз колонизаторларын бары-ла бүрүнү-биле үрөп каан турганы, ВДР-нин демир орук четкилеринин узуну ам 700 километр болуп турар. Бүгү француз Индияда рекордчу деп 1939 чылда сөөктөн пассажирлерден 3 миллион хей пассажирлердин республиканын демир оруктары чыл бүрүдө сөөктүр турар. Шикташкын-нын дайыл чок чорукта таабырып турар автоматтык медреселеринин системасын ам магистралдарда кыдыр турар.

БУХАРЕСТ. Румыниянын консерва үлөтүрү продукциянын 250 ажыг хейирлерин берип турар. 1938 чылдын бүгү дүргүзүндө бүдүргөн хейр ычча консерваларын амгы үеде чуртта чүткө хейр несила дүргүзүндө бүдүрүп үндүрүп турар. Бо чылын нога болгаш фрукт консерваларын дашкаар үндүрүп 1960

чылын денелени 2,5 катап ажып турар.

(СЭТА).

Кыдатта чаа чүүлдер

ПЕКИН. Шанхайнын автомобиль тудуужулары дагы районнага чорутуунга таарыштыр кылган «СК-644» деп чаа автобусту бүдүрүп үндүргөн. Чаа машина 25 олуттук. Чаленин алгаш олуттар олу-тарын ур аян-чорук кыдырынга таарыштыр кылган. Чоокку үеде чаа машиналар Цинхай-Тибет чаагалыг орук-биле аргыжылганы эгелээр.

Шаньси мочуну үлөтүр бүдүрүлгелеринин болгаш тудуужуларын-дык хей коллективтери чыл пла-нарын хууса бетинде күтүскөн. Тайваньнын электротехника бо-дүрүр талазы-биле заводу планын ху-сазындан ай бурунгаар күтүскөн. Ол заводтун коллектив продукция-нын бот-үненин 5,51 хуу чигидерин болгаш күш-ажылдын бүдүрүлгү-дүн 7 хуу беддерин чедип алган.

ПЕКИН. Суттаттыг рис шөлдерин-ге ажылдар кездэе ажал-агый ма-шиналарын чаз хейирлерин кыдат эртемдери чогадып кылган. Дөрт бистиг трактор андазыны, бастыра машина, чартык механизациялан-суг көдүртүчүзү, суг насостарын-нын азы-бүрү хейирлери оларын са-нынга кирип турар. Чаа андазын-биле сес шактын дүргүзүндө беш гек-тардан ажык черин болжаадырдып кааптар, тодаргайларга анаадыр-ганын 40 катап хей болуп турар.

Нанкиннин көдэе ажал-агый ин-ститутунга зоотехник студенттерин баштайгы дозуп үндүрүлгөн бо-ган. Өөредилгенин 6 чылдарын-ын дүргүзүндө анык тусай эртемни-лел делгеренгей теоретикти бил-гилерин алган.

Ам Тайваньнын политехниктиг институтун зоотехник болгаш же-жеки салбарларда 450 студент-лер өөренип турарлар.

КЫДАТ УЛУС РЕСПУБЛИКА. Гуанси-Чжуан автономнуу рай-онда бамбук дээр мштар хей. Чуртуну чоу бамбукту бажын тур-дарыга, бажын херекселни кыдырынга, оон чаа үнгөн чирбейн чеге хергелеп турар.

ЧУРУКТА: Яо национал кыстарык бамбуктун чирбейн чыл турар.

Синхуа-СЭТА-нын фотоз.

Гуандун болгаш Гуанси мочулар-да — Чжуан автономнуу райо-на бо чылын ристин байлак дүжүдү чымып алган дээрин Синхуа аген-тиел дымнаткан. Ристин дүжүдү ор-тумаа-биле эрткен чылдындан 5—20 хуу бедик болган.

Циннаньда (Шаньдун мочу) кай-гамчык жи дээр санаторийге үш мун шахтерлар эмгеген.

Санаторийде 150 кижичыдар оруннар бар. Маана азыг кижилер эмгекшинин азы-бүрү бүгү арга-ларын ажылап болур.

Шаньдун мочуа ажалчынар болгаш албан-даакчылар дымтанып,

эмгегин база он санаторийлер бар. Ол санаторийлерин шутуун чур-тун хосталгынын сөөлдө түдүп, ажылдагы кырган.

Кыдат эртемдери ристин суттат-тыг шөлдеринге ажылдар кездэе ажал-агый машиналарын чаз хейир-лерин ажылдап кылган. Оларын аразында тракторун дөрт корпус-тук андазыны, молотилка, чартык ме-ханизациядан водород, суг насостары-нын азы-бүрү хейирлери бар. Чи-жаадыр, чаа андазын сес шактын дүргүзүндө беш гектар ажык черин, тодаргайларга анаа андазындан 40 катап хейи адырып болур.

КНО-нун Кол Ассамблеясынын комитеттеринде

НЬЮ-ЙОРК. СЭТА-нын корреспон-денттери Л. Пономарев биле В. Пе-тресенконун дамчып турары бол-за:

Берейни каттыштырынын бол-гаш катат тургузарынын талазы-биле КНО-нун комиссиясы деп адап турар комиссиянын мандатын узадып турар, көрөй айттырынын талазы-би-ле 15 чурттарын резолюциянын төдөвилдин Политиктиг комитеттин туралында хулаап алган. Ол төлөви-лел дээр 65 бадылашкыннар бер-диген. Социалист чурттарын төдө-лөдөрү уур бадылаан. 26 чурттар-нын төдөлөрү бадылаарында даа-галзаан. Муруну Берейдин даптыгы шериттерин үндүрүп чүткө АКШ-

тын күтүп турары бадылаарга бол-дуруп болур деп хулаап көрүп турар резолюциянын комитет хулаап алган-дыр деп, Совет Эвилелинин төдөлөк-чиз В. А. Зорин айткан. Муруну Берейнин чоңуун каттыгдалын чи-гедир дээр комитет чүтү-даа кыл-баан деп ол чуталаан.

Политиктиг комитетте база бир шийирлеттинчөөн айттыр — Ла-тин Америкага атом чок зонаны тур-гузар дугайында Боливиянын, Бра-зилиянын, Чилинин болгаш Эквадор-нун резолюциянын төдөлөдөрү ар-ткан. Ук төдөлөдөрүн талазы-би-ле бадылашкынны Кол Ассамбле-янын дараазында сессиязынга чорут-кан турар дээр күзелин Бразилия-нын төдөлөкчиз Жерардо де Кар-валло Силос резолюция төдөвилди-ни авторларынын өмүзүннөндө изереткен.

Политиктиг комитет бодуну ажы-лын оон-биле дооскан.

Тускай политиктиг комитет боду-нун хун айттырынын бүтү-ле пунк-туларын көрүп база-ла дооскан. АКШ-тын төдөлөрүнүн иди үндү-гени «евент айттыр» дээр сург-жаан чүтүдү адык сөөлдө чутал-лашкын көргөн. Бодуну тургузуну-ойдук чөгүн баш уур билген, АКШ-нын төдөлөкчиз ол айттырынын талазы-биле чуталаашкынны кыл-бас дээринге «чөткөөр» чутал-лашкын көргөн.

«Евент айттыр» хамаарыштыг бодуну ажыктыг деп санап турары

кандыг-даа эгелекти чорукту» кылы-рын КНО-нун чингени секретари-дан дилеп турар бодуну кыргени резолюция төдөвилдин комитет чүт-кө хулаап алган. АКШ-тын төдө-лөкчиз дилгөн. Ол айттырынын тур-гусканын чүтүк-чөгөөктөй чүтүл-мөгөй характерин Венгриянын тө-дөлөкчиз Карол Чотардан сойгалап изереткен. «Евент айттыр» деп индиг айттыр херек кыдында чок чүтө болганда, ол айттыры чутал-лашкан херек чок деп ол чуталаан. Кол Ассамблеянын венгр болгаш америк улустарга киргүзүп болур дээр ачы-хавылаа чүт дээр болза «евент айттыр» дээр чүтүдү хун айттырындан дүжүргөн дээринин дугайын Ассамблеянын медреселер болур ийик деп, Чотардан чутал-лаан. «Евент айттыр» тургузу-турарынн сорулгазы болза чуту-да айттырлардан КНО-нун чингезин чардиктыр дээр чорук-тур деп, Совет Эвилелинин төдөлөкчиз П. Д. Морозов чуталаан. Даап бо-дан каан ол хоозун чүтүдү хун айт-тырындан Ассамблея кызып кааптар болза дээр болур ийик деп совет төдөлөкчиз чуталаан.

Америк резолюция төдөвилдин 43 бадылашкыннар-биле хулаап алган, 14 төдөлөр уур бадылаан, 32 тө-дөлөр дадалаан. Ичингаш ком-митеттин хей нурууу америк ре-золюцияны деткенин.

Кол Ассамблеянын сессиясында

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Декабрь 18-те бодуну хулаап болгаш туралы-ны КНО-нун Кол Ассамблея чеп-селенишкени дүжүргенин түн-белинде хосталы хергелерин бол-

гаш куралдарын тайбын херге-ледерге кирип дугайында Совет Эвилелинин болгаш АКШ-тын хей-ларациянын кады кылган төдөви-лени чалгыс үн-биле хулаап алган.

Чугаалажышкын эгелээн

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). АКШ-тын президентин Кеннедини Велико-британиянын премьер-министр и Т. Макмиллан-биле Насаута (Багам оулустар) ийи хонуктун чутала-жышкыныры декабрь 19-та эге-лээн.

Даштык информация агентиле-деринин дындадып турары-биле алгаш, президент биле премьер-ми-нистрин албан хуузунда өвөс ужу-ругулаа декабрь 18-тин кечжа-зынде болган, анаа чуталажыш-кынынын хун чурдуну чуталааш-кан.

Даштыкы монополиялар—Африкада национал-хосталгалар шимчээшкыннин кол дайзыны

Африканы колония кылып молчу-ру — даштыкы капиталистерин ба-йымынын кол үчүр дөзүпү бирээ-зи. Америк Нокс Фортунн чер иш-тинде хөөп база Лондонун, Париж-тин, Брюссельдин байкалынын по-двалдарында магадылап чажырып алган алдан кур-хорелдерин эвээр эвөө чүтүр Африканын бойдук кур-лавыларын үптүзүни күсөй-биле адылган. Африка — Америка-нын болгаш Европанын капиталистеринге ёзуу-ла адын шыгжырып болуп турар. Капиталист дөңгөй кызып турар алдынын алдыкты, план-танын, кобальттын чартыгын хойу Африканын үлүгүнө омажып турары чуталаарга-ла четир. Даш-тыкы компаниялар Африкадан дык хей санын чес, холаан, (Соңгу Ро-дезия, Конго), демир руданын (Ли-берия, Мокко), нефтини (Алжир, Ливия) кызып турарлар. Африка дин-кофенин, какаонун, хөөнени болгаш көдээ ажал-агындын өскө-дө култураларынын эл улуг дүжү-рүчүзү болуп турар. КНО-нун ме-дээлерин ёзуугар алгаш, Африкада казып минералдыг чиг-эттин 92 хуу хирези даштыкы хей сөөктүр турар болгаш чүткө 8 хууу улуг дин-тиг хергелелерин хандырышкан ки-рип турар.

Африкада даштыкы капитал са-лышкынынын хей кезин Англия-га, Францияга, Бельгияга болгаш АКШ-га хамааржып турар. Сөөктү чыгарын дүргүзүндө америк ка-питалдын дүргүзүндө америк ка-питалдык Африкага чуртукун у ку-ну күштелген, кижээ, АКШ-тын Конго-да салышкыныры ам Бельгиянын салышкынырынын дараазында ийи-бир черин эжээрлери чедирген. Даш-тыкы капитал колууду-ла даг руд-азы ажалдап кыдыр черлер болгаш плантация ажал-агынны шыкша, а-фрик экономиканын шак ыдыг улуг орууга бээр адырларда салдыган. Африкада туразында ажалдап турар даштыкы компанияларын аразында элөөн каш сак-хөө үлөтүр болукте-рин омажып турар, оларын бүдү-рүлгелери африканын чик өр-тектиг күш-ажылы ома араатанып арга-биле молчул турарлар. Капи-талистерин ол болуктери Африканын байкалынга ёзуугу кожайлар бол-уп, африк улустарын амыдырлы-га эң өжөнниг ролду күсүүдөп тур-лар.

Даштыкы капиталистерин чамдык улуг-улуг каттыжышкыныры ийи Африкада ажал-чорудуулазынын дугайын бо чүткө чуталаан көрээли. Элөөн күштүг даштыкы монополия-ларын дайзынын эгизинде Гарри Опенгеймерин сак-хөө үлөтүр мо-нополиязы туруп турар деп чутала-арга хоорем чок. Опенгеймерин бо-лудунде компанияларын хорелгизип 2,5 миллиард доллар болуп турар. Кол акционерлерин англи, муруну африка болгаш америк капиталистер болуп турар ол компаниялар Муруну-Барын Африкада, Родезия-биле Ньясаленд Федерациясында, Мозам-бикте, Танганьика, Конгода болгаш Египетте хосталып турар. Ол бо-луктун элөөн салдары болуп турар компанияларын санынга Муруну-Африка Республикасынын дык хей алдынын рудиктерин контролдап турар «Америк корпорейшн оф Африка», Муруну Африка респу-блика алмазтар казып тнп турар бол-гаш дөңгөлөгүн бүтү алмаз рыногу херек кырында контролдап турар «Де Бирс консольдидейт майкс» ком-пания, соңгу Родезияда «Чес куржа-ны» улуг кезин молчул турар «Родезия англо-америк» компания хамааржып турар. Опенгеймерин

африка империянын улуг салдарын болгаш күжүн айтыршаан, Иоган-несбургту ууну турар Файтинг то-к» солуктун бизниси болза: «Опнгей-мер» болгаш оон океан индустрия-корпорейшн ёзуугу хамаарышпас болуу дег даг байкалгы чалгыс-даа улуг компанияны ам тывары берге боор».

Африкада кара-туразында ажал-дап турар улуг даштык ийи комп-ания болза «Юнион минер» дү О Катанга» болур, Бельги, англи болгаш америк капитал ролду бол-луп турар ол компания Конгогун байлак мочузу Катангада чести, ко-бальттын, коргузуну, уранын болгаш оон-даа өскө ажалыг байлак-тарын казып турар. Конго (колдуун-да Катанга мочузу) капиталист дөңгөй кызып турар кобальттын 75 хуууу, үлөтүр алмазынын 60 ажыг хуууу берип турар болгаш уран биле радийдин кол чери болуп турар, Барын талакы чурттарын казып турар кобальттын — во-родордун болгаш бүдүргенин чиг-этин 60 хууу хирезин «Юнион ми-нер» берип турар деп Нью-Йорк геральда трибуна» деп америк солун бизниси.

«Юнион минер» дөрт гидростан-цияларын элөөн, олар 1960 чылда 2 миллиард ажыг киловатт-шак элек-тр энергиянын ажалдап үндүргөн. «Юнион минер» чүткө Катанганын минералдыг курлавыларын эвөө, ха-рийн оон экономикага амыдырлы-нын өскө-дөа бүтү адырларын база контролдап турар.

Африка черден амыдырлыч сүү-зүлү соруу чип турар дөңгөлөгүн капиталист чыбыгыларыннч ара-зында кооку черин «Бритиш Саут Африка компания» ээлеп турар. Ону казып чыгарын мурункуда Афри-канын англи эжелекчиз Сесил Ро-де тургускан: Кезек үеде компания Барын Европанын чер шөтү-биле дең дөңгөлөгү кызып тывышты мол-чул эргени алган. Амгы үеде ол чес тывышкын талазы-биле капитали-ст дөңгөлөгү ийи черин ээлеп турар Соңгу Родезиянын болгаш а-фрик, боксит болгаш өскө-дөа казып байлак-биле бай Ньясалендин де-вискээринде ол эргезин хөөр арты-рып алган. «Бритиш Саут Африка К» Топ Африкада хөдөлөп турар дык хей монополияларын акция-ларын улуг кадылашкыны.

Адак сөөлдөдө, Африканын динг мага-бодунче саргы шыкша кадыл-ды кир берген база бир улуг конер-ниг дугайын чуталаары чутула. Ол бо-лза колдуунда аш-чөм продуктула-рын болгаш кадык хергелелдин ба-раанын бүдүрүп кыдыр турар ан-глия-голланд улуг конер — «Юни-версал» дин. «Юниверсал» ажал-чорудуулазын хемчээшкын дуга-йын дөңгөлөгү маргарин бүдүрүл-генин чартыг оон үлүгүнө омажып турар чуталаарга четир. «Юни-версал» бүтү дөңгөлөгү тараттыл-ган бүдүрүлгелеринде 300 муң ажал-чынар ажалдап турар. «Юниверс-ал» африк чере ханы шийгээдени кыл-ган: тропик култураларыннч улуг плантацияны ажаа хамааржып чүткө 1960 чылда «Юниверсал» чүткө Конгода каш-каш ол миллион гиль-денин кирип салган конер-нин бүдүрүлгелеринде 25 муң кон-гоулар ажалдап турар. «Юниверс-ал» бүтү капиталдарыннч дөрттүн

бир кезин Африкада салдыган. Кон-гери болза африк чурттарыннч даш-тык салдынын элөөн хей кезин контролдап турар.

Даштыкы монополиялар чүс-чүс муң африк ажалчы конерин ара-зында-биле молчул турарлар. Арга-лыг-ла болза хей конерин алгаш ооралдашкан, капиталистер африка-нын күш-ажылын айыл чок чур-тарын болгаш кадылап херекке адылган турарлар. Муруну-Африка Республиканын рудиктеринге чораш шайвар журналист Жан Вилден ал-дын элериин улуг эвөө болукчу-гештеринин байышкынынын ужу-ва 60 градус индиг Витватерсвендин (МАР-нын алдын «Д. Д. К.») хандала шахталары хой-хой шахтарда ажалдап турар дагылар-нын күш-ажылыннч коргунчү бай-далдарын кайлап көргөн. Бодуну бодалдарын түңүшкө, Соңгу Ро-дезияны «Чес куржаанын», Конгогун уран, чес болгаш кобальт рудикте-ринин, Ангола биле сьерра-Леонени алмаз уургаларыннч дагыларга бадылап шак индиг байдалдарда ажалдап турар. Хиличкетиг күш-ажылыннч эргезин африк ажалчы-нар чөгөйи хөдөп ап турарлар. Чижээ, Муруну-Африка Республика-да шахтер кижичы хулаа чүткө 2 ми-лион 9 пенисти, чуртталганын бичин-даа кезин хандырынга четиес түнүп ап турар. Бидиг турда афри-канын чик өртектиг күш-ажы-лы биле Африканын улуг үнелги ажалчы казымалары даштыкы мо-нополияларга кысыктын кончалар-ны берип турар. Чижээ, «Родезия англо-америк» корпту» чүткө чес-тен алган кончаазы 1960 чылда 30 миллион фунт стерлинг болган, а «Де Бирс К»-нын оруугалары 1961 чылда 65 миллион долларга четкен. «Юнион минер» кончаларыннч хойу дээр, оон төлөөр үлөтүрү Кон-гогун бодондигин оруугалыг кезин-де 50—60 хууу болган. Чүткө алгаа колонизатор чурум хөөр арткап турда, Африканын байкалырын ам бүрүнү-биле чажырып болур дээрин даштыкы монополияларыннч элек-келер биле турарлар. Оон ужурун-дан африк улустарыннч национал-хосталгалыг шимчээшкынни докта-дыр, экономика болгаш политика та-лазы-биле хамаарышпас чоруктуу оруу-биле оларынч хөгжүүрүн моон-дактар төлөөдө, монополиялар кан-диг-даа чексептерин харамнамай турарлар.

Дайын сөөлдөгү чылаарла афри-ка дилте болушкунунар национал-хосталгалыг шимчээшкынни база-рынга монополиянын бужар-бак ро-лини тодаргай изереткен. Элөөн каш чиктериннч коргузун көрээли, 1960 чылда Конго республиканын хама-арыш чорук чарыктары билек-ле «Юнион минер» Конгогун чаң-гыс аай болур чоруну болуудас хемчегелерин ала берген.

Бодуну «Конакат» деп реакши-лыг партияны Катангада тургу-жаш, оон баштыгында конго улусу-гун салтышкыны Чомбени олуткан. «Юнион минер» акша-хорелгиз-биле «Конакат» Катанганы респу-бликада адыларыннч казыпанын калбарган, ол чорук Конгогун херек кырында буступ дүжүргени чедир-ген. Конгогу республика деп чарла-

ныман бээр ийи ажы чыл эрткен, а «Юнион минер» бодуну чөдүдү алган Чомбени ажалдаш, чуртта байлакды таарычылгач болушкун-га болгаш оон чалгыс аай чоруну катат тургузарынга бизниси хөөр монодактанышкан турар. Конго пат-риоттарга уур демисел чорудуру-нын чепсиз Чомбе «Юнион минер»-нин ашха-хорелгиз-биле сакып ап турар. Оон түрүкчү, КНО-нун албан-дажылаа кижилериннч албан ёзуу-биле дымнатканын ёзуугар алар-га, конгоуларыннч хосталгалыг шим-чээшкынни бажыгырдык болза, ажал-ды кууж машиналар-биле бомба-ларын «Юнион минер» бодуру-гелеринге бүдүрүп турган. Конго патриоттары күчүлөп, өлүргө дээр шалыч төлөөр-биле Чомбени хой-хой ак кештиг хөдөлгөдөр кижилерин «Юнион минер» комп-ания бодуну бүдүрүлгелериннч ал-бан-хаакчыларыннч дайзынга бе-зин кирген. Конгогун премьер-ми-нистри П. Лумумбаны араатанып ёзуу-биле өлүргөн «Юнион минер» биле «Юниверсал» акшаы-биле боттажырган.

Опнгеймериннч сак-хөө болуу Муруну-Африка Республиканын бол-гаш Родезия биле Ньясаленд Феде-рацияныннч сөөк-азы ылгачы дүжү-меттерин харам чокка ажалдаш-рып турар. Национал-хосталгалыг шимчээшкынни бажар сорулга-биле Опнгеймериннч болуу өскө-дөа чам-дык даштыкы компаниялар-биле ка-дылашкын биле Ньясаленд Феде-рацияныннч кадылаан 9 миллион фунт стерлинниннч чалгыс берген деп «Файннгил таймс» деп англи солун 1961 чылдын декабрь 4-теги дугайында бизниси. Муруну африк журналист Р. Сигизмунд бизниси-биле алырга, Каттышкан партиянын ажал-чорудуулазын ажалдаш-рынга Опнгеймер 250 муң «фунт стерлинниннч чарысалаан. Ол партия МАР-нын премьер-министри Фер-вардун националист партия-биле кады Муруну-Африка Республика-нын чурттакы чоңуун колдуу хой-хорудуу расисин ёзуу-биле дараа-зыннч кады-берге политиказын чорудуп турар. Монополияларыннч эр-теги ажалчылар биле МАР-ныннч чаа-зыннч эрге-ажыкты — чалгыс, ми-чангаш Ону Гарри Опнгеймер кол-дуг аай катталган турар. 1948 чылдан 1958 чылга чедир Опнгеймер МАР-нын парламентининнч кезигүчү тур-ган. Опнгеймер ак кештиг кижилер-биле дөң политиктиг эрге-рин африканынга дээрине уур илениктейн турар турар. «Хама-арышпас болгаш чалгыс кижичи-чыл болуу» ол дээрле улуг эс-ке-жик чок чүтү-дир» — деп, бир-ле катал Опнгеймер чуталаан. Оп-нгеймериннч болуу болза, көпүрү келген ак кештиг 70 муң кижилер 2 миллион 300 муң африканынга хоор-дө, хойду-дурмун Советтерге хей санынч депутаттарыннч чорудар эрге-ли турар, шак индиг байдалды, ий-жээ, соңгу Родезияга монгелер ужуруду бооп турар, Опнгеймер болза монополияларга ажалчы кыл-дыр 1953 чылда англичаныннч тур-гусканы Родезия биле Ньясаленд Федерацияныннч кызымалкы ка-дылашкыны болуп турар. Кижичи көөр

хөөн чок федерациядан уштунуп унер дээр, африканыннч хей бүр-ле күштелбешан турар демисел ол чаятар каттыжышкынын буступ дүжүшкүнүннч үезинге чедирип кел-ген. Колонизаторлар мочул деп турар. Федерация буступ дүжөр болза, ий-ла кирип турар чурттарыннч ми-нералдыг курлавыларын муруну хөөрүп үптээр арга чок дээрининч дугайын олар билеп турар. Африка-га уур демиселге улам сирий каттыжырычче ак кештиг кошкун кижилерин Опнгеймер кыгыртып турар. «Төп политиктиг эрге-чатыр-га», тодаргайларга, расистиг феде-рацияны бажыктырбас болза, ажал-чы экономика жылды (тодаргай-ларга, болук, Д. К. компаниялар-нын байымыныннч ужурунда жыл-ел — Д. К.) туруп шылаас» деп, ак кештигтерин Опнгеймер коргулуп турар.

«Бритиш Саут Африка компания» болгаш оон элекчилери африк ажалчы конериннч база-ла өжөн даштыкы кыдыр боттарыннч кыдыр турар. Ол компаниянын улуг-улуг даг үлөтүрүлгелери Рой Вален-скинин Каттышкан Федеративтиг партияныга хей санын ажалын чылдыг-на беш-бөс оранинч санын-га көстүп турар түңүрүн төлө берип турар деп, Ндоло (Соңгу Ро-дезия) ууну турар «Нозери ныс» солун бизниси. Родезия биле Ньяс-алендиннч Федерациянда чатыр-чык партия — Каттышкан Федерати-

тиг партия болза африканыннч хос-талгалын болгаш эргезин базарыннч эң кажар аргаларын чогадып кы-дыр херекке Муруну Африка рес-публиканын премьер-министри Фер-вардун националист партиясында-бир чегинде демсиз алыр деп бү-рич үлөдүн-биле орадыгыш шы-лаар. Национал-хосталгалыг шим-чээшкынне уур хоралкыны ажал-чорудуулазын компания харам чокка ажалдаштырар. Чижээ, колонизати-ч чуруну ууткары дээр туржун турар национал хамаарышпас чорук-тун каттышкан партияныга уурла-ныштыр колонизаторларыннч эрге-ажыктыр кадылаан партияны «Бритиш Саут Африка К»-нун» ак-шалы-биле Г. Нгумбулага баштап-кан, соңгу Родезияга тургускан. Г. Нгумбула монополияларыннч азы-раттыкчызы көгүртүргөн Чомбе-биле дораз-на сирий харызаанын тургузуп эгелей берген. «Бритиш Саут Африка К»-нун» баштыгында расисин лорд Малверн, Англиянын консервативтиг партияныннч барыннч үзөлдиг ажалдакчылары лорд Соле-берн, лорд Робинс, Дж. Эмери иш-каш, колонизацияны калчалыг ий-лди камгалакчылары болгаш африк улустарыннч депшилгезиннч миялг дайыныры турган ийикте, азы ту-руп турар.

Даштыкы монополиялар болза ко-лонизациянын кичининде африк чурттарыннч политика болгаш эконо-мик талазы-биле хосталгыныннч оруунда кол дайын болуп турар даштыкы монополияларыннч Африка-да хөдөлгөшкыннч коргузуп турар.